

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
СКОПЈЕ

2

Примено	26.08.2013		
Организација	Број	Прилог	Вредност
07	12/68		

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) и член 30 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија” бр. 103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12 и 24/13), министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по музички стимулации и ритмички вежби за VI одделение на деветгодишното основно образование за учениците со оштетен слух.

АДАПТИРАНА НАСТАВНА
ПРОГРАМА ЗА УЧЕНИЦИТЕ СО
ОШТЕТЕН СЛУХ

МУЗИЧКИ СТИМУЛАЦИИ И РИТМИЧКИ ВЕЖБИ

VI ОДДЕЛЕНИЕ

ДЕВЕТГОДИШНО ОСНОВНО
ОБРАЗОВАНИЕ

Скопје, 2013

1. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО VI ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- ❖ да ги спознава основните музичко - изведувачки активности (пеење, свирење на детски музички инструменти, музичко-ритмички активности), како и слушање музика (за учениците со поголеми остатоци на слух);
- ❖ да ужива во убавината на музиката и да ги развива музичките способности;
- ❖ да се изразува со користење знаковен јазик за перципираната музика;
- ❖ да го усвојува нотното писмо;
- ❖ да се оспособи за правилна артикулација на гласовите;
- ❖ да разликува говор и пеење;
- ❖ да го развива опсегот на гласот;
- ❖ да пее песни со разновидна мелодиска линија, различни по карактер и содржина;
- ❖ да развива навики за активно слушање музика;
- ❖ да развива чувство за ритам и да идентификува определен ритам;
- ❖ да ја усовршува техниката на свирење на ДМИ (мелодиски и ритмички);
- ❖ да го демонстрира чувството за колективно музицирање (свирење и пеење);
- ❖ да стекнува позитивен став за народното творештво и народното музичко творештво;
- ❖ да ги спознава основните елементи и карактеристики на народното творештво и народното музичко творештво;
- ❖ да се оспособува за тимско работење.

2. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

1. ПЕЕЊЕ И АРТИКУЛАЦИЈА			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Напомена:</p> <p><i>Во случај кога степенот на оштетување на слухот не овозможува совладување на везбите за пеење, се зголемува бројот на часови во везбите на артикулација во корелација со предметот македонски јазик.</i></p> <p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ да го развива опсегот на гласот; ○ да развива чувство за ритам и да идентификува определен ритам; ○ да се оспособи за правилна артикулација на гласовите; ○ да разликува пеење и говор; ○ да стекнува навика правилно да го држи телото при пеење; 	<p>Правилен став при пеење.</p> <p>Правилна артикулација</p> <p>Правилно дишење и фонација на говорните органи</p> <p>Пеење и говор</p> <p>Пеење по слух: детски, уметнички, народни песни и песни ловрзани со државни и верски празници различни по содржина и карактер</p> <p>Правилна артикулација</p> <p>Силно и тивко пеење и говорење</p>	<p>Артикулација</p> <p>Дишење</p> <p>Фонација</p> <p>Говор</p> <p>Песна</p> <p>Тактирање</p> <p>Ритам</p> <p>Темпо</p> <p>Динамика</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Везби за артикулација на гласовите. ▪ Везби за правилно дишење и фонација на говорните органи. ▪ Везби за дискриминација на пеење и говор. ▪ Везби за правилно пеење, држење на телото. ▪ Пеење песни (со знаковен јазик) различни по содржина и карактер според постапката на учење песна по слух. ▪ Тактирање елементарни везби и песни. ▪ Пеење песни по желба или пеење песни во корелација со тоа што се учи, пр., по предметите македонски и/или во корелација со временскиот период; ▪ Методи за комуникација: Метода на тотална комуникација (орална, гестовна, дактилологија).

<ul style="list-style-type: none">○ да развива чувство за ритам и да идентификува определен ритам;○ да развива интерес за пеење;○ да го развива опсегот на гласот;○ да се поттикнува да ги применува основните видови темпа (брзо - бавно) во пеењето;○ да се поттикнува за употреба на основните видови динамика (силно-тиво) во пеењето.	<p>Бавно и брзо пеење и говорење</p> <p>Препознавање и примена на соодветно темпо и ритам</p>	
--	---	--

2. МУЗИЧКА ПИСМЕНОСТ			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ да ги пишува нотите на петолинието; ○ да ги именува нотите на петолинието; ○ да ги препознава визуелно нотите на петолинието и да ги именува. 	<p>Пишување и именување на нотите на петолинието</p>	<p>Ноти Петолиние</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Вежби за пишување на нотите на петолинието. ❖ Вежби за именување на нотите на петолинието. ❖ Вежби за визуелно препознавање на нотите на петолинието и нивно именување. ❖ <u>Метода на тотална комуникација: орална, гестовна, дактилологија.</u>

3. СЛУШАЊЕ МУЗИКА			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Ученикот/ученичката: <ul style="list-style-type: none">○ да развива способност за слушање музичко дело (или заокружен фрагмент);○ да развива способност за слушање музички дела базирани на народното музичко творештво;○ да препознава по слух видови музички инструменти.	Вокални, инструментални, вокално - инструментални музички дела од различни стилтови и жанрови, различни по карактер и содржина	Вокална музика Инструментална музика Вокално - инструментална музика	<ul style="list-style-type: none">❖ Слушање вокални, инструментални, вокално - инструментални музички дела по избор на наставникот.❖ Препознавање на видот на музичка изведба: вокално, инструментално, вокално - инструментално музичко дело❖ Мини проекти за животот и творештвото на композитор (по избор).❖ Слушање народни ора (по избор на наставникот) во изведба на изучени народни инструменти.❖ Методи за комуникација: -Метода на тотална комуникација (орална, гестовна, дактилологија).

4. СВИРЕЊЕ НА ДЕТСКИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <p><i>Напомена :вежбите за дишење се почетни во подготовката за понатамошно вежбање на артикулацијата на гласовите и затоа свирењето со кавал се препорачува кај децата со оштетен слух</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ да се поттикнува правилно да свири на ДМИ - кавал (ритмички и мелодиски); ○ да развива способност за ансамблово свирење по ноти; ○ да развива способност за колективно музицирање. 	<p>Свиорење по ноти Вежби со сите претходно усвоени поими од музичката писменост со кавал</p> <p>Мелодиски вежби и песни со сите претходно усвоени поими од музичката писменост со мелодиски инструменти</p>	<p>Сите претходно усвоени поими</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Свиорење на ритмички вежби индивидуално, во групи и колективно. ❖ Свиорење на мелодиски вежби индивидуално, во групи и колективно. ❖ Свиорење по ноти со кавал. ❖ Методи за комуникација: Метода на тотална комуникација (орална, гестовна, дактилологија).

5. НАРОДНО МУЗИЧКО ТВОРЕШТВО			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ да ја усвои поделбата на народните музички инструменти; ○ да ги препознава визуелно и да ги именува народните инструменти; ○ да ги класифицира инструментите според начинот на свирење. 	<p>Народни музички инструменти: дувачки, жичани и удирачки.</p>	<p>Дувачки инструменти (гајда, зурла, кавал, дудук, шупелка)</p> <p>Жичани инструменти (кемане, канон, уг и тамбура)</p> <p>Удирачки инструменти (тарабука, тапан и дајре)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Запознавање со народните музички инструменти преку проектни активности: Собирање слики од разни видови инструменти - жичани народни инструменти, дувачки народни инструменти; удирачки народни инструменти. ❖ Презентација на активностите. ❖ Методи за комуникација: Метода на тотална комуникација (орална, гестовна, дактилологија).

6. МУЗИЧКО ИЗРАЗУВАЊЕ И ТВОРЕЊЕ			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p><u>Ученикот/ученичката:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ да ги развива креативните способности; ○ да го применува знаењето од ИКТ во наставата по музичко образование; 	<p>Содржини од сите наставни теми</p>		<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ликовно и литературно изразување на изучените песни и слушаните дела. ❖ Свирење на мотиви со ДМИ (ритмички и мелодиски). ❖ Пребарување на Интернет податоци на различни теми и создавање на албум.

Напомени за начинот на планирање и реализација на наставната програма

Во паралелките во посебните основни училишта и во посебните паралелки при редовните основни училишта составот на учениците е изразито хетероген. За учениците со посебни образовни потреби, согласно видот и степенот на попреченоста, треба да се практикува строго диференциран и индивидуализиран пристап во рамките на воспитно – образовниот процес. Ваквиот приод е во функција на нивните индивидуални специфични потреби, а, се очекува да резултира со развивање на индивидуалните потенцијали, и, секако максимални академски постигања.

Во тој контекст, наставниците кои реализираат настава со овие ученици треба:

- да се обидат при изготвувањето на планирањето (доколку видот и степенот на попреченоста на учениците во паралелката го дозволува тоа) да планираат исти содржини, цели и активности за целата паралелка;
- за учениците во паралелката чиј вид и степен на попреченост не дозволува наставниците да планираат исти содржини, цели и активности за целата паралелка, тогаш за нив треба да планираат парцијална партиципација во рамките на содржините, целите и активностите кои ги реализира целата паралелка;
- доколку видот и степенот на попреченост е многу сериозен наставникот пристапува кон изготвување интерен индивидуален образовен план за тие ученици во рамките на адаптираните наставни програми (при изготвувањето на индивидуалниот образовен план наставникот може да користи наставни содржини и цели и од наставните програми од претходните учебни години). Кога наставникот во индивидуалниот образовен план користи наставни содржини и цели и од наставните програми од претходните учебни години, треба да ги наведе одделението, содржините, како и целта на нивното повторно обработување.

3. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Преку ритмички стимулации, преку движење и игра се влијае врз развојот на говорот кај глувите ученици. Притоа, говорниот апарат треба да е подготвен ритмички да функционира, а слушниот апарат да ги користи остатоците на слух стимулиран со ритмички вежби (да ги употребува во слушање на говорот).

Стимулацијата започнува со формирање на феноменот на моторна слика. Со серија различни движења се создава физиолошка напнатост која спонтано провоцира слог, односно збор како резултат на она што се доживеало. Со вежбање на фонемско - ритамски структури се паметат артикулациските движења, односно се фиксира глас кој се распознава и се создаваат услови да се слушне. Со усвојување на фонемско - ритамската структура се создаваат услови за развој на говорот, а, исто така, се создаваат услови за развојот на слушањето. Преку движење и ритам се развива чувството за време, за простор и се создаваат услови за развој на моториката. Со

правилно усмерување на развојот на моториката и нејзината врска со звукот и движењето во ритмичките структури се создаваат услови за развивање добар говор.

Наставниот предмет е задолжителен и се изучува со фонд од 2 часа неделно, односно 72 часа годишно. Наставните содржини по предметот музичко образование во VI одделение во деветгодишното основно образование даваат можност да се реализираат интегрирано со содржините од други наставните програми. Исто така, се дава можност за внатрешно интегрирано планирање на сите теми во согласност на потребите на учениците и планираните активности. Предвидениот број на часови ги опфаќа и вонучилишните активности (посета на музички образовни институции, концерти на Македонската филхармонија, Македонска опера и балет и др.), како и задолжителните дискусии, размени на мислења и впечатоци по остварените посети на институциите и настаните.

При реализирањето на содржините наставникот треба да го поттикнува, охрабрува секој ученик при музичкото изразување. Да даде можност секој ученик/ученичка како индивидуално, исто така и колективно да членуваат во ансамбли (хор, оркестар, мали музички групи, проекти и др.), да се стимулираат дискусии и размени на мислења, искажувања на сопствени ставови и почитување на ставовите на другите.

➤ **Наставни средства:**

- аудиовизуелни средства (ТВ, ДВД, видеоплеер, компјутер);
- детски музички инструменти;
- дидактички средства и материјали;
- визуелни средства (слики, фотографии, апликации и сл.);
- Интернет, образовни софтвери;
- индивидуални слушни апарати.

4. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за музичко изразување, ангажираноста на учениците, посветеноста во работата, како и тимската работа. При следењето на постигањата на учениците, наставникот треба особено да внимава на индивидуалниот пристап во постигањата на секој ученик.

Постигањата на учениците во текот на годината се оценуваат со описна оценка, а на крајот на полугодието и на учебната година се изведува бројчана оценка.

5. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови се темели на Нормативот за простор, опрема и наставни средства за деветгодишното основно училиште донесен од страна на министерот за образование и наука.

6. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Воспитно-образовната работа во VI одделение во деветгодишното основно образование може да ја изведува лице кое завршило:

- факултет за музичка уметност - оддел за музичка теорија и педагогија;
- факултет за музичка уметност - други оддели со стекната педагошко - методска доквалификација на ФМУ;
- дополнителна дефектолошка дообразба;
- филозофски факултет - Институт за дефектологија, дипломиран дефектолог;
- дефектолошки факултет, дипломиран дефектолог.

Изготвил: работна група,

координатор Марија Симонова, советник во Бирото за развој на образованието - Скопје

Контролирал: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор во Бирото за развој на образованието – Скопје

Одобрил: м-р Весна Хорватовиќ, директор на Бирото за развој на образованието - Скопје

7. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *музички стимулации и ритмички вежби* за шесто одделение на деветгодишното основно образование за учениците со оштетен слух, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

на ден -----

Скопје

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Бр. 11-3990/1
19 08 2019 год.
СКОПЈЕ

Министер,

Спиро Ристовски

